

Затверджено
Рішення Київської обласної ради
від 19.05.2017 № 313-14-VII

Програма енергозбереження
(підвищення енергоефективності) Київської області
на 2017 – 2020 роки

м. Київ

2017

ЗМІСТ

	Стор.
I. Загальні положення	3
II. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма	4
III. Визначення мети Програми	12
IV. Перелік показників, за якими здійснюватиметься оцінка досягнення мети Програми	12
V. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми	13
5.1. Обсяги та джерела фінансування Програми	16
VI. Перелік завдань (напрямів) і заходів Програми та результативні показники	17
6.1. Енергоефективні заходи в житлово-комунальному господарстві області	17
6.2. Енергоефективні заходи в бюджетній сфері області	18
6.3. Стимулювання населення та об'єднань співвласників багатоквартирних будинків на здійснення заходів з енергозбереження	20
6.3.1. Порядок відшкодування частини суми кредиту, залученого фізичними особами на впровадження енергозберігаючих заходів	22
6.3.2. Порядок відшкодування частини суми кредиту, залученого об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків до впровадження енергоефективних заходів	24
6.4. Енергоефективність та енергозбереження для бюджетних установ, організацій та комунальних закладів, підпорядкованих обласній раді	27
VII. Очікувані результати виконання Програми	27
VIII. Координація та контроль за ходом виконання Програми	27
Додаток 1. Паспорт Програми	29
Додаток 2. Ресурсне забезпечення Програми	31
Додаток 3 Показники продукту Програми	32
Додаток 4. Напрями діяльності та заходи Програми	34
Додаток 5. Типова форма Генерального договору про співробітництво	57

I. Загальні положення

Програма енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017 – 2020 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до Законів України „Про енергозбереження”, „Про альтернативні види палива”, „Про альтернативні джерела енергії”, „Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб’єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації”, розпоряджень Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 1071-р „Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року”, від 01.10.2014 № 902-р „Про Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року”, від 16.10.2014 № 1014-р „Про затвердження плану коротко- та середньострокових заходів щодо скорочення обсягу споживання природного газу на період до 2017 року”, від 25.11.2015 № 1228-р „Про Національний план дій з енерго-ефективності на період до 2020 року”, від 24.07.2013 № 669-р „Про затвердження плану заходів щодо виконання регіональних та місцевих програм підвищення енергоефективності”, від 13.07.2016 № 489-р „Про схвалення Концепції впровадження механізмів стабільного фінансування заходів з енергоефективності (створення Фонду енергоефективності)” та постанов Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 №243 „Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2016 роки”, від 09.07.2014 № 293 „Про стимулювання заміщення природного газу у сфері теплопостачання”, від 10.09.2014 № 453 „Про стимулювання заміщення природного газу під час виробництва теплової енергії для установ та організацій, що фінансуються з державного і місцевих бюджетів”, від 15.06.2016 № 159 „Про прийняття національного стандарту ДСТУ Б В.2.2-39:2016 „Методи та етапи проведення енергетичного аудиту будівель”, стандарти, які набрали чинності з 01.09.2016: ДСТУ ISO 50002:2016 (ISO 50002:2014, IDT) Енергетичні аудити. Вимоги та настанова щодо їх проведення; ДСТУ ISO 50003:2016 (ISO 50003:2014, IDT) Системи енергетичного менеджменту. Вимоги до органів, які проводять аудит і сертифікацію систем енергетичного менеджменту; ДСТУ ISO 50004:2016 (ISO 50004:2014, IDT) Системи енергетичного менеджменту. Настанова щодо впровадження, супровід та поліпшення системи енергетичного менеджменту; ДСТУ ISO 50006:2016 (ISO 50006:2014, IDT) Системи енергетичного менеджменту. Вимірювання рівня досягнутої/досяжної енергоефективності з використанням базових рівнів енергоспоживання та показників енергоефективності. Загальні положення та настанова; ДСТУ ISO 50015:2016 (ISO 50015:2014, IDT) Системи енергетичного менеджменту. Вимірювання та верифікація рівня досягнутої/досяжної енергоефективності організацій. Загальні принципи та настанова; з 01.01.2017 набрав чинності ДСТУ Б В.2.2-39:2016 Методи та етапи проведення енергетичного аудиту будівель.

Програма спрямована на ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів, зменшення їх споживання та втрат в бюджетній сфері та житлово-комунальному господарстві області, на зниження енергоємності виробництва одиниці продукції виконаних робіт та наданих послуг підприємствами усіх форм власності, шляхом реалізації технічних, інноваційних рішень, створення економічно привабливих умов для інвестиційних проектів з енергозбереження у сферах бюджетній та житлово-комунального господарства.

Реалізація потенціалу енергозбереження полягає в структурно-технологічній перебудові економіки регіону і подальшому удосконаленні адміністративних та економічних механізмів, що сприяють підвищенню енергоефективності та енергозбереженню.

Програма сприяє координації дій місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій всіх форм власності у розв'язанні проблем скорочення високої енергоемності валового регіонального продукту, зменшення споживання енергоресурсів бюджетними установами та енергозалежності регіональної економіки.

II. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

За останні роки для України питання підвищення ефективності, енерговикористання, реалізації політики енергоспоживання, створення й удосконалення енергоринку та підвищення ефективності функціонування енергетики в цілому набули особливої актуальності і безпосередньо пов'язані з енергобезпекою країни.

Саме тому енергозбереження на державному рівні визнано одним із пріоритетів економічної політики держави. В умовах залежності економіки України від імпорту паливно-енергетичних ресурсів і тенденції зростання цін на енергоносії їх ефективне використання стало нагальною потребою.

Із середини 70-х років минулого століття у світі активно впроваджуються заходи з енергозбереження, а в Україні, наразі, споживання енергоресурсів у 3-4 рази вище ніж у Європі, зокрема:

нормативні максимальні теплові витрати в Європі біля 45 кВт•год/(м²•рік), в Україні – 57 кВт•год/(м²•рік);

нормативне споживання теплової енергії в Європі 20-55 кВт•год/(м²•рік), в Україні – 180-310 кВт•год/(м²•рік).

Середнє питоме споживання теплової енергії будівель в Україні в 2 рази вище ніж у країнах Європейського Союзу та становить близько 175 кВт•год/(м²•рік), аналогічний показник країн Європейського Союзу є на рівні 86 кВт•год/(м²•рік).

Проблема неефективного використання енергоресурсів присутня в усіх секторах економіки Київської області, також у бюджетній сфері та у житлово-комунальному господарстві області. Довгий термін експлуатації призвів до зношеності котельного та технологічного обладнання, що використовується для теплопостачання. Це, в свою чергу, призвело до надмірних витрат паливно-енергетичних ресурсів, понаднормованих витрат енергії, а отже – до підвищення тарифів та збільшення витрат населення на закупівлю комунальних послуг. Як наслідок, перевитрати паливно-енергетичних ресурсів призвели до збільшення бюджетних видатків та значного підвищення вартості житлово-комунальних послуг.

Особливо гострою є проблема енергозбереження для бюджетних організацій. З одного боку, це обумовлено соціальним значенням цих об'єктів, з іншого боку, наявністю морально застарілого, низькоефективного котельного обладнання та відсутності реалізації енергозберігаючих заходів, що в свою чергу є одними з основних причин дефіциту коштів у бюджетах усіх рівнів.

Відсутність системного аналізу контролю за режимами електро-, тепло- та водоспоживання об'єктів не дає змогу точніше прорахувати ефект від впровадження енергозберігаючих заходів.

Несистемна робота місцевих органів влади в напрямку підвищення енерго-ефективності будівель бюджетного сектору (шкіл, лікарень, адміністративних будівель тощо) призвела до того, що дана категорія споживачів використовує для своїх потреб стабільно високі обсяги теплової енергії (більше 30 % якої втрачається), не створюючи при цьому належних умов для відвідувачів.

За результатами проведених у кінці 2016 на початку 2017 року енергетичних аудитів на об'єктах бюджетної сфери, у 95% будівель клас енергоефективності дорівнює показнику „F”. Потенціал енергозбереження на рівні 48%, усі обстежувані будівлі потребують комплексної термомодернізації.

Основною складовою низької енергетичної ефективності інженерних мереж і систем є високий рівень питомих витрат теплової енергії, гарячої та холодної води у споживачів комунальних послуг, які проживають в багатоквартирних житлових будинках. Фізична та моральна зношеність конструкцій та внутрішніх систем житлових будівель стала головною причиною зниження якості комунальних послуг, погіршення комфортності, надійності і безпечності умов проживання споживачів.

Переважна частина житлового фонду Київської області побудована в 50-80 роках минулого століття, яка не відповідає сучасним вимогам енергозаощадження, відповідно у цих будівлях низький рівень енергозбереження.

За оцінками як вітчизняних, так і закордонних експертів, потенціал економії електроенергії в будинках і спорудах дорівнює 50 – 65 %, а теплової енергії - близько 50 %.

Втрати теплової енергії будинком, а також потенціал енергозбереження сьогодні має такий розподіл:

зовнішні стіни – 40 % (потенціал економії – 70 %);

вікна, двері – 25 % (потенціал економії – 50 %);

вентиляція – 15 % (потенціал економії – 65 %);

гаряча вода – 10 % (потенціал економії – 30 %);

дах, підлога – 8 % (потенціал економії – 50 %);

трубопроводи, арматура – 2 % (потенціал економії – 35 %).

З огляду на дані, основне споживання енергоносіїв в житловому секторі пов'язане з опаленням будинку з причини теплових втрат через вікна, стіни, дах, підлогу та за рахунок вентиляції. До економії витрат ресурсів і зниження тепловтрат, у першу чергу слід віднести енергозбереження у споживачів, в системах теплопостачання, опалення, вентиляції і кондиціонування повітря. Вирішення цих заходів пов'язане з проведенням термомодернізації будинків через утеплення зовнішніх стін, горищ, дахів тощо, а також заміну на більш енергоефективні вікон і дверей; збільшення корисного використання енергії за рахунок застосування рекуператорів, терморегуляторів, теплових насосів та інших новітніх енергозберігаючих технологій. Впровадження заходів з термомодернізації буде сприяти збільшенню строку служби будівель житлового сектору області.

Необхідністю забезпечення реалізації заходів Програми є фінансування за рахунок коштів обласного бюджету, оскільки вирішення порушених проблемних питань потребує значних інвестицій. Однак, на сьогоднішній день в державному та місцевих бюджетах такого інвестиційного ресурсу немає. Однак, на сьогоднішній день в місцевих бюджетах такого інвестиційного ресурсу немає, а енергетичний ринок, який дозволяв би інвестувати в енергоефективні проекти приватному капіталу та запровадженням механізму фінансування заходів з енергозбереження третьою стороною, не розвинений.

Як одним із варіантів вирішення проблемних питань щодо заходів з енергоефективності та енергозбереження для бюджетних організацій – це укладання енергосервісних договорів. Цими договорами будуть впроваджуватися в бюджетних установах комплекс технічних та організаційних енергоефективних заходів за рахунок виконавця енергосервісу. Після виконання цих заходів результатом повинна бути економія коштів. Заощаджені кошти спрямовуються в рахунок оплати послуг виконавця енергосервісу та на реалізацію заходів з енергозбереження.

На початок 2017 року в області відсутні такі енергосервісні контракти.

З метою визначення потенціалу економії бюджетних коштів на оплату енергоресурсів по освітніх закладах Київської області, департаментом регіонального розвитку та житлово-комунального господарства облдержадміністрації спільно з відокремленим підрозділом „Київський обласний експертний центр енергоефективності” державного підприємства „Київоблбудінвест” за підтримки консалтингової компанії ТОВ „ФІАТУ” влітку 2016 року було проведено частковий комплексний аналіз стану енергоспоживання по освітніх закладах за 2014-2015 роки. Було здійснено:

аналіз динаміки та тенденцій у споживанні енергетичних ресурсів в цілому по закладах освіти та в розрізі окремих адміністративно-територіальних одиниць Київської області;

визначення рівня питомого споживання енергетичних ресурсів будівлями закладів освіти;

визначення оптимальних обсягів споживання енергоресурсів;

виявлення можливих резервів економії енергетичних ресурсів та, відповідно, бюджетних коштів на їх оплату.

Об'єктами комплексного аналізу були охоплені 117 будівель закладів освіти (в тому числі 48 дошкільних навчальних закладів та 69 загальноосвітніх навчальних закладів), розташованих на території 28 адміністративно-територіальних одиниць області.

В ході аналізу виявлено, що по будівлях дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів окремих адміністративно-територіальних одиниць обсяги споживання енергетичних та водних ресурсів перевищують середній по області рівень питомого споживання.

У зв'язку із цим сума потенціалу економії бюджетних коштів за рахунок приведення споживання ресурсів до середнього по відповідній групі установ, що брали участь в аналізі складає 16,7 млн.гривень. Це складає близько 17% від обсягу коштів, що витрачаються по цих будівлях на оплату енергоресурсів.

У таблиці № 1 наведені суми можливої економії коштів на оплату енергоресурсів в розрізі груп однотипних установ.

таблиця № 1

Назва	Теплова енергія	Природний газ	Електроенергія	Холодна вода
Дошкільні навчальні заклади	2 316,4	263,7	696,2	422,9
Фастівський район		41,8		
м.Буча	474,2		151,1	158,8
м.Бровари	1 062,3	221,9	443,7	148,4
м.Фастів	145,8		0,2	32,2

м.Обухів	301,2		40,7	74,9
м.Бориспіль			59,0	8,6
м.Біла Церква	332,9		1,5	
Загальноосвітні навчальні заклади	6 827,5	3 193,9	1 886,8	1 111,5
Тетіївський район	64,2	2 748,4	474,9	
Ставищенський район	1 372,1		100,5	
м.Ірпінь	164,7			
м.Буча	137,3		292,9	132,3
м.Бровари	568,7		346,6	31,7
м.Березань	771,5		21,3	3,1
Іванківський район	135,3			
Бородянський район	397,5			
Сквирський район	123,3		6,5	
Рокитнянський район		23,4	7,8	
Макарівський район		27,0		6,7
м.Обухів	102,7		35,0	16,0
м.Бориспіль	637,5		161,1	14,4
Кагарлицький район	0,0	10,8		
Володарський район	32,9		27,9	
Васильківський район	28,8	99,3	10,9	
Броварський район	42,0	1,8	341,3	907,3
Білоцерківський район	0,0	14,2	18,0	
Баришівський район	536,4	269,0		
Поліський район	1 712,6		42,1	
Разом:	9 143,9	3 457,6	2 583,0	1 534,4

У 2010-2014 роках діяла Програма енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області, затверджена рішенням 28 сесії V скликання Київської обласної ради від 30.12.2009 № 662-28-V.

Так, в рамках цієї Програми, у 2014 році за рахунок усіх джерел фінансування проведено робіт на суму 165,058 млн. грн. (16,505 млн. грн. – державний бюджет, 19,460 млн. грн. з місцевих бюджетів та 129,093 млн. грн. з інших джерел) при плановому фінансуванні 351,304 млн. грн. протягом всього 2014 року, що складає 47%. Враховуючи впроваджені заходи Програми протягом 2014 року (в першу чергу – це переведення котелень на спалювання вугілля та альтернативних видах палива та проведення організаційно-технічних заходів економії природного газу) досягнуто значної економії паливно-енергетичних ресурсів в обсязі 21,6 тис. т.у.п. (74% від запланованої величини в 29,024 тис. т.у.п.).

Протягом 2015-2016 років в Київській області діяла короткострокова Програма енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області, затверджена рішенням сесії Київської обласної ради від 30.04.2015 № 923-48-VI.

Протягом 2015 році освоєно 117,8 млн.грн., у тому числі:
з обласного бюджету 56,3 млн. гривень;

з місцевих бюджетів 28,7 млн. гривень;
з інших джерел фінансування (власні кошти виконавця, інвестиції, гранти, залучені кредити та інші кошти) 32,7 млн. гривень.

Зокрема, за рахунок обласного бюджету було реалізовано 42 проекти з енергозбереження, а саме:

28,7 млн.грн. – на термомодернізацію бюджетних закладів регіону (20 проектів);

21,8 млн.грн. – на заміну енергоємного обладнання у водопровідно-каналізаційному господарстві (20 проектів);

4,6 млн.грн. профінансовано банкам на відшкодування населенню області „теплих” кредитів (1 проект);

1,2 млн. грн. встановлено модульну котельню для Ставищанського ЖКП потужністю 700 кВт, яка працює на альтернативному паливі (1 проект).

Виконання Програми у 2015 році склало 90,2 %. Завдяки впровадженню заходів з енергозбереження (враховуючи заходи, що були впроваджені у попередні періоди) досягнуто економії паливно-енергетичних ресурсів (в першу чергу природного газу) в обсязі 46,3 тис.т.у.п., що становить 70,3 % від запланованої у Програмі величини економії ПЕР (65,9 тис. т.у.п.) на 2015 рік в цілому.

Крім того, згідно з Планом скорочення та заміщення споживання природного газу у сфері тепlopостачання на 2015 рік на території Київської області реалізовано 112 проектів на суму 45,8 млн.грн., зокрема:

роботи з модернізації котельного обладнання виконані на 30-ти об'єктах теплогенерації (63 котла) на загальну суму 21,6 млн.грн., що дасть економію 1,8 млн.м³ газу в рік;

роботи з реконструкції та встановлення нових котлів виконані на 82-х об'єктах, на що було витрачено понад 24,8 млн.грн., при цьому очікуваний обсяг заміщення споживання природного газу понад 6,9 млн м³ в рік.

Поряд з цим, обласна державна адміністрація у 2015 році виступила бенефіціаром в рамках програми Європейського Союзу SUDEP „Підтримка міст Східного Партнерства в імплементації Планів дій сталого енергетичного розвитку (SEAP) в рамках Угоди Мерів”, що реалізовується із залученням коштів ЄС - „Пілотний проект з реалізації Плану дій сталого енергетичного розвитку м.Славутич до 2020 року – здійснення термомодернізації 2-х муніципальних об'єктів бюджетної сфери”. Проектом передбачено виконання робіт з комплексної термомодернізації 2-х об'єктів бюджетної сфери міста (школа та дитячий садок), що дозволить скоротити щорічний обсяг споживання енергетичних ресурсів цими об'єктами на 64% та, відповідно, витрати місцевою бюджету на їх придбання. Загальна вартість Проекту становить 925937 EUR, з них 721937 EUR (77,97%) грант, що фінансуються Єврокомісією.

Протягом 2016 року за рахунок усіх джерел фінансування проведено робіт на суму 132,5 млн.грн., в тому числі:

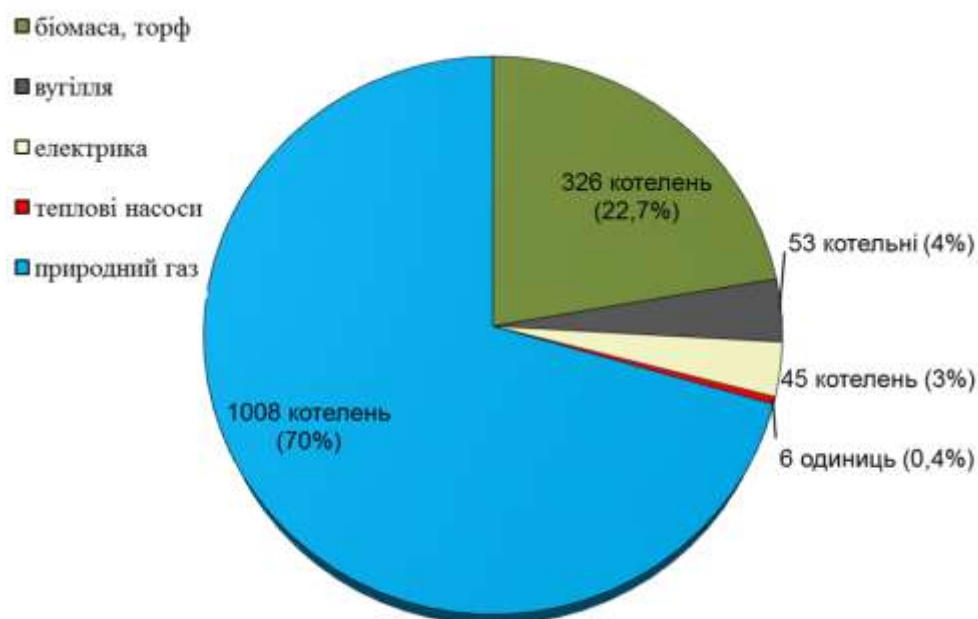
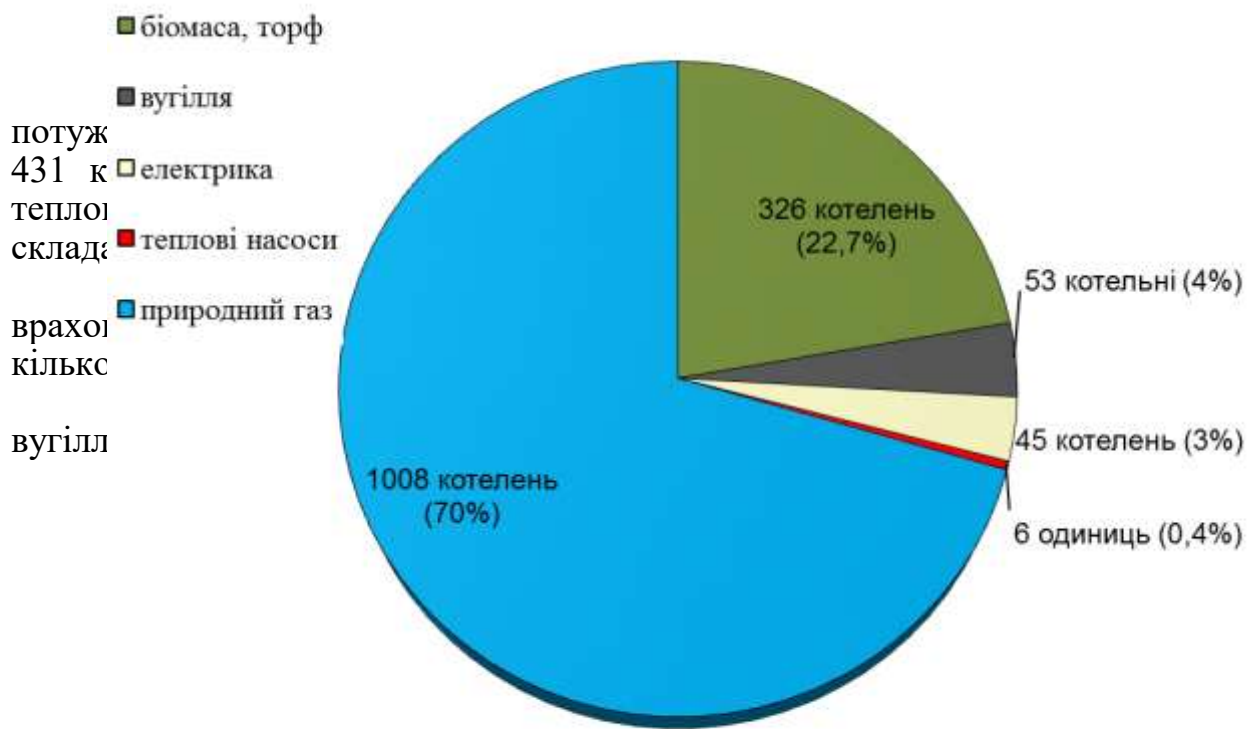
за рахунок коштів обласного бюджету 67,3 млн.грн.;

за рахунок місцевих бюджетів 32,2 млн.грн.

з інших джерел фінансування (власні кошти виконавця, інвестиції, гранти, залучені кредити та інші кошти) 33,0 млн.гривень.

Враховуючи впроваджені заходи Програми протягом 2016 року (в першу чергу – це термомодернізація будівель та переведення котелень на спалювання альтернативних видах палива), досягнуто значного скорочення споживання природного газу, а отже і економії паливно-енергетичних ресурсів, в обсязі 31,2 тис.т.у.п. (47,3% від запланованої величини в 65,9 тис.т.у.п.).

Порівнюючи з 2013 роком, область значно скоротила споживання природного газу усіма категоріями споживачів (таблиця № 2). Так, якщо на початок 2014 року споживання газу було на рівні майже 2,4 млрд.м³, то на кінець 2016 року споживання склало 1,6 млрд.м³, або на 732,5 млрд.м³ (-31%), зокрема:

бюджетною сферою зменшено споживання природного газу в порівнянні з базовим 2013 роком на 23,8 млн м³ або 44%, що є найкращим показником зменшення споживання природного газу і вказує на стійку тенденцію до зменшення споживання газу за рахунок переведення котелень на альтернативні види палива;

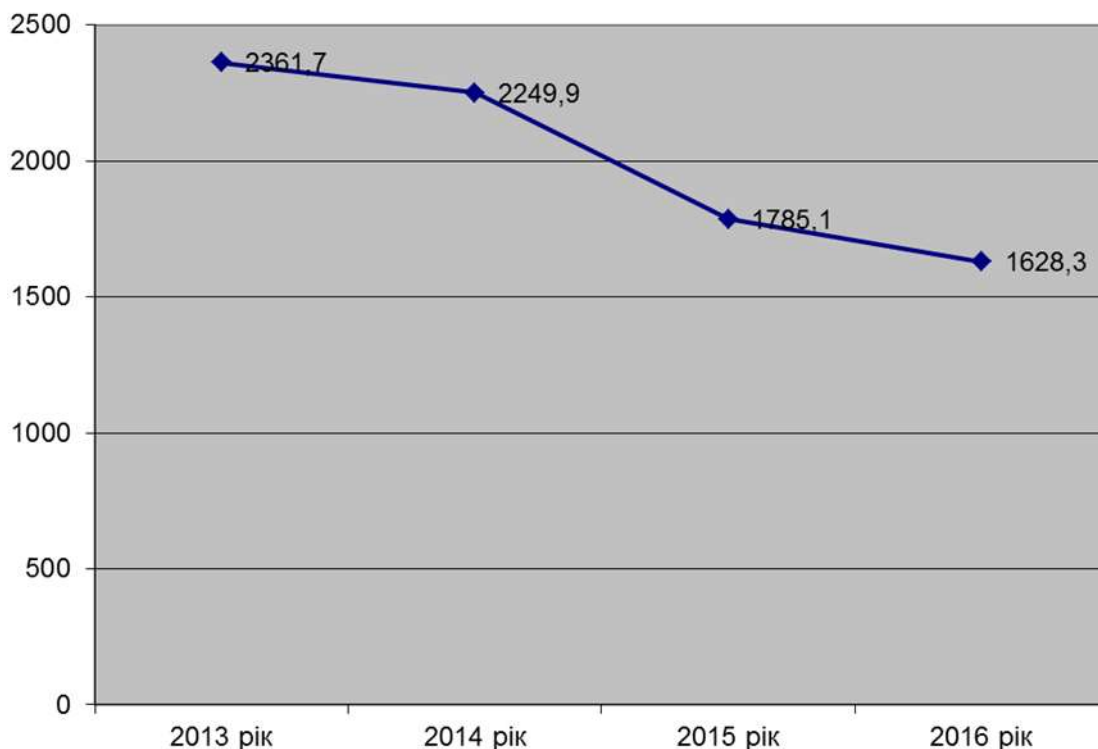
підприємствами теплокомуненерго споживання природного газу у порівнянні з базовим 2013 роком зменшено на 19,5% або на 59,4 млн м³;

безпосередньо населення області скоротило споживання газу на 359,8 млн м³ або на 27%, що значною мірою пов'язано з ростом цін на блакитне паливо та переходом приватних домогосподарств на інші види опалення житла.

Таблиця №2

Категорія споживачів	Споживання, млн м куб.				Відхилення (2016 до 2013)	
	2016 рік	2015 рік	2014 рік	2013 рік	млн.м. ³	%
РАЗОМ:	1629,2	1785,1	2249,9	2361,7	-732,5	-31,0
Промисловість	382,2	558,1	706,6	671,4	-289,2	-43,1
Бюджетні установи та організації	30,2	29,4	40,3	53,9	-23,7	-44,0
Підприємства комунальної теплоенергетики	244,5	237,7	267,1	303,9	-59,4	-19,5
Населення	971,4	958,95	1234,7	1331,2	-359,8	-27,0
Культові споруди та газ для забезпечення горіння вічного вогню	0,9	0,9	1,2	1,4	-0,5	-35,7

Динаміка споживання природного газу

З метою стимулювання населення до впровадження енергоефективних та енергозберігаючих заходів 05 квітня 2016 року відбулося урочисте підписання Меморандуму про партнерство у сфері енергоефективності житлових будинків між Київською обласною державною адміністрацією та Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України.

Основна мета даного співробітництва – об'єднання зусиль в частині інституційної організації та фінансової підтримки населення на впровадження енергоефективних заходів в житлових будинках шляхом здешевлення кредитних ресурсів за рахунок бюджетів державного та обласного рівнів.

Підписання Меморандуму є стратегічним напрямом підтримки державної політики та стимулювання населення до впровадження енергозберігаючих заходів.

Так, за два роки дії Програми енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області 3255 домогосподарства Київщини з обласного бюджету отримали часткове відшкодування тіла кредиту, залученого ними на придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу) та іншого енергоефективного обладнання та матеріалів, на суму 8596,9 тис.грн., що перераховані двом державним банкам – Ощадбанк та Укргазбанк.

Враховуючи зацікавленість споживачів до впровадження енергоефективних та енергозберігаючих заходів в своїх оселях, необхідно надати підтримку шляхом здешевлення кредитних ресурсів, що залучаються населенням, об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельними кооперативами на зазначені цілі. Кінцева мета енергоефективної політики у житлово-комунальному господарстві – скорочення витрат енергоносіїв на забезпечення нормативних вимог щодо створення мікроклімату в житлових будинках.

III. Визначення мети Програми

Головна мета Програми:

підвищення якості енергетичних товарів та послуг, оптимізація структури виробництва і споживання паливно-енергетичних ресурсів із збільшенням частки нетрадиційних видів палива та відновлюваних джерел енергії;

підвищення енергоефективності в бюджетній сфері та житлово-комунальному господарстві;

скорочення видатків бюджетних коштів та коштів громадян на оплату енергоресурсів;

збільшення обсягів інвестицій у енергоефективну модернізацію та відновлювальну енергію;

Завдання Програми:

формування ощадливого стилю життя – перехід на енергоощадні технології та матеріали, в тому числі, застосування стандарту «пасивний будинок», який є дійсно енергоефективним, створює комфортні умови для проживання, водночас є економічним і спричиняє мінімальний негативний вплив на навколишнє середовище;

впровадження системи енергетичного менеджменту, моніторингу енергоспоживання, розробка енергетичних бюджетів, аналіз існуючих показників, як основи складання нових бюджетів, розроблення енергетичної політики, планування нових енергозберігаючих заходів згідно вимог серії стандартів ISO50001;

визначення реального енергетичного балансу області шляхом проведення енергетичного обстеження об'єктів, який покаже реальний потенціал економії енергетичних ресурсів;

створення платформи навчально-освітнього забезпечення, інформаційно-консультаційної підтримки у сфері енергоефективності та екологічної безпеки;

Мета Програми досягається за рахунок реалізації енергоефективних та енергозберігаючих заходів, спрямованих на скорочення обсягів споживання паливно-енергетичних ресурсів у житлово-комунальному господарстві, бюджетній і соціальній сферах та житловому секторі.

Зменшення енергоемності продукції та послуг програмою передбачається досягти за рахунок впровадження сучасних технологій, устаткування і обладнання, а також зменшення витрат енергоресурсів.

Економічний механізм програми базується на зацікавленості підприємств, установ та організацій, а також громадян у скорочення витрат на утримання, експлуатацію житла та соціальної інфраструктури.

IV. Перелік показників, за якими здійснюватиметься оцінка досягнення мети Програми

Кінцева оцінка досягнення мети, на реалізацію якої спрямована Програма, здійснюватиметься на основі кількісних та якісних показників, у тому числі:

зменшення до 2020 року рівня витрат паливно-енергетичних ресурсів до 50% (близько 1,66 млрд.грн., у газовому еквіваленті близько 112 млн.м³);

зменшення викидів CO² до 27%, що відповідає Директиві 2003/87 /ЄС та Національному плану дій з енергоефективності на період до 2020 року;

скорочення обсягів паливно-енергетичних ресурсів бюджетних організацій та установ щорічно на 12-15%.

V. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Визначення шляхів розв'язання проблем енергоефективності Київської області базується на принципах системності, комплексності, технічної та економічної спроможності.

Проблему передбачається розв'язати шляхом:

впровадження новітніх технологій виробництва та споживання енергетичних ресурсів, а також технологій, що передбачають використання енергозберігаючих та енергоефективних матеріалів та обладнання;

розвитку альтернативної енергетики;

створення сприятливих умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у сферу енергоефективності та енергозбереження з метою оптимізації структури енергетичного балансу, зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин;

популяризація серед широких верств населення через засоби масової інформації ефективного та ощадливого споживання паливно-енергетичних ресурсів, включення відповідних питань до програм навчальних закладів, утворення регіональних центрів інформування громадськості;

впровадження регіональної системи дистанційного навчання для керівників та енергоменеджерів обласних, міських, районних адміністрацій та проведення „Днів Енергії”, форумів, семінарів тощо.

05 серпня 2016 року Київська обласна державна адміністрація стала територіальним координатором **Угоди мерів** та взяла зобов'язання скоротити власні викиди CO₂ щонайменше на 20% до 2020 року, а з 2017 року на 30-40% до 2030 року, сприяючи, таким чином, розвитку екологічно орієнтованої економіки та підвищенню якості життя.

Угоди мерів – провідна ініціатива, започаткована Європейським Союзом у 2008 році, котра охоплює місцеві та регіональні органи влади, які беруть на себе добровільні зобов'язання підвищувати енергоефективність та нарощувати використання відновлювальних джерел енергії на своїх територіях.

Участі у якості підписанта Угоди мерів дає можливість:

отримувати допомогу в намаганні забезпечити екологічно, соціально та економічно стабільне середовище для місцевих громад (доступні енергетичні послуги, створення робочих місць, здоровіше довкілля, тощо);

створити новий політичний, адміністративний та фінансовий потенціал всередині муніципалітету для вирішення важливих економічних, енергетичних та кліматичних проблем в інтересах мешканців;

зробити свою територію відомою серед новаторів місцевого сталого енергетичного розвитку;

користуватися перевагами інституційного схвалення та підтримки (від ЄС, а також установ у Східній Європі, на Південному Кавказі й у Центральній Азії);

зробити свій внесок у зменшення викидів CO₂ у світі.

Станом на 27.09.2016 у світі нараховується 6186 міст-підписантів, із них 95 в Україні. Також, призупинено участь 28 українських міст через невиконання взятих зобов'язань.

Підписанти у Київській області:

м. Славутич – 3 крок, вступ 14.01.2009;

м. Українка (Обухівський район) – 2 крок, вступ 14.03.2013;

- м. Біла Церква – 1 крок, вступ 23.03.2015;
- м. Фастів – 1 крок, вступ 19.08.2016;
- м. Обухів – 1 крок, вступ 26.05.2016;
- м. Тетіїв – 1 крок, вступ 21.01.2016;
- с. Медвин (Богуславський район) – 1 крок, вступ 07.09.2016.

Враховуючи можливості залучення додаткових інвестицій в енергоефективність, необхідно у місцевих бюджетах на 2017 та подальші роки передбачити видатки на розробку Планів Дій Сталого Енергетичного Розвитку та Клімату (ПДСЕРК) в рамках проекту Європейської комісії Угода мерів, які будуть спрямовані на зменшення викидів CO₂ шляхом скорочення споживання енергоресурсів та підвищення енергоефективності у бюджетній, житловій сфері, комунальному секторі, реконструкцію вуличного освітлення, мереж тепло-, водопостачання у конкретних населених пунктах.

Засоби розв'язання проблеми повинні передбачати заходи наступного характеру:

- організаційного забезпечення;
- нормативно-правового забезпечення;
- фінансового забезпечення;
- технічного (технологічного) забезпечення;
- впровадження системи дистанційного безперервного навчання та підвищення кваліфікації.

Організаційне забезпечення передбачає координацію роботи структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій, виконавчих комітетів міст обласного значення, підприємств, організацій і установ незалежно від форм власності, пов'язаних з виконанням заходів Програми, а також коригування передбачених цією програмою основних заходів з енергоефективності та енергозбереження.

Оперативне керування виконанням Програми здійснює директор Департаменту регіонального розвитку та житлово-комунального господарства Київської облдержадміністрації.

Узагальнення результатів здійснює управління житлово-комунального господарства Департаменту регіонального розвитку та житлово-комунального господарства Київської облдержадміністрації.

Нормативно-правове забезпечення здійснюється шляхом забезпечення дотримання вимог чинних нормативно-правових актів у сфері енергозбереження під час реалізації заходів Програми.

Базовим законодавчим актом, що визначає правові, економічні, соціальні та екологічні основи енергозбереження для всіх підприємств, об'єднань та організацій, розташованих на території України, а також для громадян є Закони України „Про енергозбереження”, „Про місцеве самоврядування в Україні” та „Про місцеві державні адміністрації”.

Відносини у сфері альтернативних джерел енергії регулюються Законами України „Про альтернативні види палива” та „Про альтернативні джерела енергії”.

Закон України „Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення законодавства про енергозбереження” встановлює відповідальність за недотримання вимог щодо ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів керівниками підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, або фізичними особами – власниками об'єктів.

Закон України „Про електроенергетику” визначає правові, економічні та організаційні засади діяльності в електроенергетиці і регулює відносини, пов’язані з виробництвом, передачею, постачанням і використанням енергії, забезпеченням енергетичної безпеки України, конкуренцією та захистом прав споживачів і працівників галузі.

Закон України „Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб’єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації” встановлює правові та економічні засади здійснення енергосервісу для підвищення енергетичної ефективності об’єктів державної та комунальної власності.

Акти Кабінету Міністрів України:

постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 № 243 „Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010—2017 роки” (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 08 квітня 2015 року № 231),

постанова Кабінету Міністрів України від 17.10.2011 № 1056 „Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження”

(зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 08 квітня 2015 року № 231);

постанова Кабінету Міністрів України від 15.10.2012 № 992 „Про затвердження вимог до світлодіодних світлотехнічних пристроїв та електричних ламп, що використовуються в мережах змінного струму з метою освітлення”;

Енергетична стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 1071-р;

План заходів щодо виконання регіональних та місцевих програм підвищення енергоефективності, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.06.2013 № 669-р;

План коротко- та середньострокових заходів щодо скорочення обсягу споживання природного газу на період до 2017 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 1014-р.

Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 902-р;

Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 № 1228-р;

Концепція впровадження механізмів стабільного фінансування заходів з енергоефективності (створення Фонду енергоефективності), схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 № 489-р та ін.

Фінансове забезпечення Програми досягається за рахунок коштів бюджетів усіх рівнів, підприємств, установ і організацій, не бюджетних джерел фінансування, запланованих на реалізацію заходів з енергоефективності, що надані при формуванні практичної частини Програми.

Технічне (технологічне) забезпечення Програми досягається за рахунок модернізації або заміни наявного енергоємного обладнання, запровадження новітніх енергоефективних та енергозберігаючих технологій, підвищення енергоефективності виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, зменшення витрат та втрат паливно-енергетичних ресурсів.

Впровадженням системи дистанційного безперервного навчання та підвищення кваліфікації передбачає отримання знань та навичок у сфері енергоощадності та управління системою енергоменеджменту на Київщині, реалізовується шляхом застосування формування єдиного освітнього простору у формі дистанційного навчання, як окремої форми навчання через розробку дистанційних програм і курсів, технологічного і методологічного забезпечення навчання, із застосуванням інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій та тестових завдань, як сучасної форми контролю знань. Система реалізується у вигляді веб-порталу з умовами доступу до нього 24 години/365 днів на рік.

5.1.Обсяги та джерела фінансування Програми

Джерела фінансування Програми: кошти державного бюджету; кошти обласного бюджету; кошти місцевих бюджетів; кошти підприємств житлово-комунального господарства відповідно до програм їх розвитку, затверджених органами місцевого самоврядування в установленому порядку; гранти, кредити, благодійні внески, інвестиції, кошти фізичних і юридичних осіб, що залучаються шляхом приватизації підприємств житлово-комунального господарства, передачі об'єктів галузі в управління, оренду, концесію; кредити вітчизняних та зарубіжних комерційних банків; інші залучені кошти, не заборонені чинним законодавством України.

Фінансове забезпечення реалізації заходів Програми передбачається здійснювати за рахунок коштів обласного бюджету, виходячи з його реальних можливостей і пріоритетів та коштів місцевих бюджетів на умовах співфінансування.

Об'єкти, що не були профінансовані у 2017 році, будуть включені в заходи Програми у 2018 році.

Співфінансування заходів Програми з місцевих бюджетів планується здійснювати у таких розмірах:

не менш як 50 відсотків від загальної суми фінансування заходу Програми – для бюджетів міст обласного значення (окрім міст Ржищів, Березань, Васильків та Переяслав-Хмельницький, бюджети яких мають досить обмежений фінансовий ресурс, але не менш як 25 відсотків від загальної суми фінансування заходу Програми);

не менш як 20 відсотків від загальної суми фінансування заходу Програми – для бюджетів районів та міст районного значення;

не менш як 15 відсотків від загальної суми фінансування заходу Програми – для бюджетів сіл, їх об'єднань та селищ.

Для територій, які за показниками соціально-економічного розвитку значно відстають від розвинутих регіонів Київської області та для тих районів, міст обласного значення та сіл, які не в змозі фінансувати заходи за рахунок коштів місцевих бюджетів передбачається можливість фінансування об'єктів виключно за рахунок коштів обласного бюджету, оскільки такі території, в силу

наявності особливо гострих ресурсних проблем, не в змозі без суттєвої фінансової та організаційної допомоги забезпечити стійкий розвиток.

Оскільки Поліський район не в змозі фінансувати заходи за рахунок коштів місцевих бюджетів, співфінансування забезпечуватиметься за рахунок коштів обласного бюджету.

Ресурсне забезпечення Програми енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки наведено у Додатку 2.

Виконання заходів Програми планується здійснити протягом 2017-2020 років.

Напрями діяльності та заходи Програми розробляються щороку, у разі необхідності – протягом бюджетного року вносяться зміни.

VI. Перелік завдань (напрямів) і заходів Програми та результативні показники

У сучасних складних соціально-економічних умовах, у зв'язку зі стрімким ростом цін на енергоносії для всіх категорій споживачів, підвищення енергоефективності виробництва, транспортування і споживання паливно-енергетичних ресурсів всіма категоріями споживачів за рахунок широкого впровадження заходів з енерго- та ресурсозбереження є стратегічною лінією подальшого сталого соціально-економічного розвитку та добробуту населення Київської області.

6.1. Енергоефективні заходи в житлово-комунальному господарстві області

Найважливішими заходами, спрямованими на енергозбереження в галузі, визначені:

у водопровідно-каналізаційному господарстві – впровадження енергозберігаючих технологій на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства шляхом заміни енергоємного обладнання на каналізаційних та водопровідних станціях, каналізаційних очисних спорудах, станціях підйому води, впровадження автоматизації і єдиного контролю всіх процесів роботи водоканалу;

у теплоенергетиці – технічне (технологічне) енергозбереження, що передбачає модернізацію або заміну енергоємних існуючих технологій, а саме заміна малоефективних, морально застарілих котлів на нові сучасні з ККД не менше 92-95 % (газ на газ), модернізація існуючих теплових пунктів (індивідуальних та центральних) з метою оптимізації схеми централізованої підготовки побутової гарячої води, впровадження індивідуальних теплових пунктів з переходом на двотрубну систему, переведення газових котелень на альтернативні (місцеві) види палива, в т.ч. біомаса (пелети, дрова, щепи), вугілля, електроенергія тощо, реконструкція або заміна теплових мереж із застосуванням попередньо ізольованих труб та нових типів запірної арматури з високими показниками експлуатаційної надійності, впровадження сучасних методів антикорозійного захисту теплових мереж, ефективного

теплоізоляційного покриття трубопроводів, автоматики та регулюючого обладнання, забезпечення дотримання регламентних робіт з хімводопідготовки задля попередження передчасного зносу технічного обладнання, зниження питомих витрат палива та електроенергії за рахунок оптимізації схеми роботи обладнання (котлів із зниженими у теперішній час обсягами навантаження); впровадження автоматизованих систем керування технологічними процесами вироблення та транспортування споживачам теплової енергії;

у зовнішньому освітленні – реконструкція систем вуличного освітлення, заміна ламп на енергоефективні, створення ефективного системи обліку та регулювання споживання електроенергії;

у житловому господарстві – визначення та запровадження здійснення заходів із забезпечення облікованого, регульованого та ощадливого споживання енергії у житлових будинках шляхом застосування нових підходів до реалізації державної політики щодо фінансування заходів з енергоефективності із залученням коштів міжнародних фінансових організацій та донорів. Для підвищення енергоефективності та енергозбереження наявного житлового фонду, реалізації проектів комплексної термомодернізації житлових будинків створено Фонд енергоефективності, який, зважаючи на обмеження ресурсів державного та місцевих бюджетів дасть змогу забезпечити безперебійне та стабільне фінансування проектів з енергоефективності у житлових будинках.

6.2. Енергоефективні заходи в бюджетній сфері області

Для бюджетних установ та організацій до енергозберігаючих належать заходи, спрямовані на скорочення енергоспоживання, а саме:

термомодернізація зовнішніх огорожувальних конструкцій (стін, вікон і дверей, горищ, підвалів);

модернізація (заміна) систем опалення та гарячого водопостачання;

переведення опалювальних систем на використання альтернативних чи місцевих видів палива;

модернізація систем освітлення з використанням енергоощадних приладів освітлення;

впровадження локального та індивідуального опалення, що виключає втрати в тепломережах.

З огляду на попередній досвід стосовно реалізації енергозберігаючих заходів в бюджетній сфері та з метою раціонального використання бюджетних коштів і уникнення майбутніх необґрунтованих витрат паливно-енергетичних ресурсів, в першу чергу, необхідно здійснити обов'язкове проведення енергетичних аудитів об'єктів енергоспоживання з визначенням потенціалу енергозбереження, енергетичного балансу будівель, обсягу робіт, розміру необхідних інвестицій, об'єктів та пріоритетних заходів з енергозбереження з визначенням потенціалу економії енергоресурсів та розрахунком термінів їх окупності.

З метою заощадження електричної енергії бюджетними закладами необхідно провести обстеження системи обліку електроенергії, розробити раціональні заходи економії електроенергії та реальних лімітів на її споживання.

Одним із заходів щодо економії електроенергії – це заміна ламп розжарювання на енергозберігаючі. Лампи розжарювання застаріли в технологічному плані, тому в більшості країн від них або повністю

відмовилися, або обмежили по потужності. У ламп LED термін експлуатації до 50 000 годин, що в 50 разів більш ніж термін експлуатації у ламп розжарювання. При цьому, можна на одній лампі заощадити 165 – 1 314 гривень.

У 2015 році був прийнятий Закон України „Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб’єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації”, яким передбачається здійснення комплексу технічних та організаційних енергозберігаючих (енергоефективних) та інших заходів, спрямованих на скорочення замовником енергосервісу споживання або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням (витратами) за відсутності таких заходів. Енергосервіс здійснюється шляхом укладання енергосервісних договорів.

Витрати енергоресурсів на опалення бюджетних установ в Україні у 2–3 рази вище, ніж у країнах Європейського Союзу. Однією із головних причин запобігання наднормативним витратам це обмеження фінансового ресурсу державного і місцевих бюджетів. Виходом із цієї ситуації є залучення приватних інвестицій та досвіду виконавців енергосервісу до впровадження енерго-ефективних проектів.

Впровадження енергосервісних договорів в бюджетних установах є вимогою Директиви Європейського Парламенту 2006/32/ЄС, яку Україна зобов’язувалася виконати ще у 2012 році.

Концепція енергосервісного договору передбачає впровадження енерго-ефективних заходів на першому етапі безкоштовно, але результат цих заходів буде значною мірою відчутним після закінчення енергосервісного договору. Заощаджені кошти спрямовуються в рахунок оплати послуг виконавця енергосервісу та на реалізацію заходів з енергозбереження.

Крім того, облдержадміністрацією планується з 2017 року впровадити:

систему енергетичного моніторингу із використанням спеціалізованого програмного забезпечення для запровадження комплексного енергопланування, аналізу та контролю за споживанням енергетичних ресурсів та роботою енергетичного устаткування на об’єктах генерації і споживання з метою раціонального використання коштів і уникнення майбутніх необґрунтованих витрат паливно-енергетичних ресурсів;

систему енергетичного менеджменту для забезпечення ефективного використання енергоресурсів шляхом постійного моніторингу та аналізу споживання паливно-енергетичних ресурсів об’єктами бюджетної сфери з передбаченими видатками на утримання штатних одиниць підрозділів енергоменеджменту, їх навчання та підвищення кваліфікації через дистанційну форму навчання;

єдиний освітній простір у формі дистанційного навчання, як окремої форми навчання через розробку дистанційних програм і курсів, технологічного і методологічного забезпечення навчання, із застосуванням інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій та тестових завдань, як сучасної форми контролю знань для керівників на обласному, місцевому рівні та енерго-менеджерів.

Напрями діяльності та перелік заходів Програми наведено у Додатку 4 до Програми.

Показники продукту обласної Програми наведені у Додатку 3 до Програми.

6.3. Стимулювання населення та об'єднань співвласників багатоквартирних будинків на здійснення заходів з енергозбереження

З метою стимулювання населення до переходу на альтернативні види опалення, у 2014 році Держенергоефективності запроваджено Державну програму заміни газових котлів на котли, що працюють на будь-яких інших видах палива.

Механізм передбачав відшкодування 20% суми кредиту отриманого в уповноваженому банку-учаснику програми (Ощадбанк).

На реалізацію програми Держенергоефективності отримало 343 млн. грн. секторальної бюджетної підтримки Європейського Союзу.

У травні 2015 року Агентством розширено програму на впровадження енергоефективних заходів в індивідуальних будинках та в будинках, де створено ОСББ, а також збільшено перелік банків-учасників на Укргазбанк та Укрексімбанк.

Після внесення відповідних змін, механізм передбачав відшкодування 30% суми кредиту для фізичних осіб на впровадження енергоефективних заходів (в індивідуальних будинках та квартирах багатоквартирних будинків) та 40% для ОСББ/ЖБК.

Пізніше, у липні 2016 року, збільшено відшкодування до 70% суми кредиту для громадян-отримувачів житлових субсидій на оплату комунальних послуг.

На сьогодні внесено низку удосконалень до програми що передбачають:

20% на заміну газових котлів

35% на впровадження енергоефективних заходів (в т.ч. для громадян отримувачів житлових субсидій)

40-70% на впровадження енергоефективних заходів для ОСББ/ЖБК.

З метою запровадження регіональних стимулів до впровадження енергозберігаючих заходів для населення Київської області, з урахуванням постанови Кабінету Міністрів України від 01 березня 2010 року № 243 „Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2017 роки” (зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 08 квітня 2015 року № 231), а також постанови Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2011 року № 1056 „Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження” (зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 08 квітня 2015 року № 231), обласною державною адміністрацією передбачається відшкодування з обласного бюджету частини суми кредиту, залученого фізичними особами та об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків на впровадження енергозберігаючих заходів.

Стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів здійснюється шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого на:

1. придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу);

2. придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів, до яких належать:

для одно- та двоквартирних житлових будинків:

радіаторів водяної системи опалення, регуляторів температури повітря (у тому числі автоматичних), та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

рекуператорів теплоти вентиляційного повітря та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

теплонасосної системи для водяної системи опалення та/або гарячого водопостачання та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до неї;

системи сонячного теплопостачання та/або гарячого водопостачання та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до неї;

вузлів обліку води (гарячої, холодної), зокрема засобів вимірювальної техніки (приладів обліку, лічильників) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

багатозонних (багатотарифних) приладів обліку електричної енергії (лічильників активної електричної енергії) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

обладнання і матеріалів для проведення робіт з теплоізоляції (термомодернізації) зовнішніх стін, підвальних приміщень, горищ, покрівель та фундаментів;

світлопрозорих конструкцій з енергозберігаючим склом (крім однокамерних), у тому числі вікон та балконних дверей, та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

для квартир у багатоквартирних житлових будинках:

радіаторів водяної системи опалення, регуляторів температури повітря (у тому числі автоматичних) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

вузлів обліку води (гарячої, холодної) та теплової енергії, зокрема засобів вимірювальної техніки (приладів обліку, лічильників) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

багатозонних (багатотарифних) приладів обліку електричної енергії (лічильників активної електричної енергії) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

світлопрозорих конструкцій з енергозберігаючим склом (крім однокамерних), у тому числі вікон та балконних дверей, та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них.

Стимулювання **об'єднань співвласників багатоквартирних будинків**, житлово-будівельних кооперативів до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання:

обладнання і матеріалів для облаштування індивідуальних теплових пунктів, у тому числі регуляторів теплового потоку за погодними умовами та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

обладнання і матеріалів для проведення робіт з термомодернізації внутрішньобудинкових систем опалення та систем гарячого водопостачання;

теплонасосної системи для водяної системи опалення та/або гарячого водопостачання та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до неї;

системи сонячного теплопостачання та/або гарячого водопостачання та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до неї;

обладнання і матеріалів для модернізації систем освітлення місць загального користування (у тому числі електропроводки, автоматичних вимикачів, ламп (крім ламп розжарювання), патронів до них);

вузлів обліку води (гарячої, холодної) та теплової енергії, зокрема засобів вимірювальної техніки (приладів обліку, лічильників), приладів-розподільвачів та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

багатозонних (багатотарифних) приладів обліку електричної енергії (лічильників активної електричної енергії) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

обладнання і матеріалів для проведення робіт з теплоізоляції (термомодернізації) зовнішніх стін, підвальних приміщень, горищ, покрівель та фундаментів;

світлопрозорих конструкцій з енергозберігаючим склом (крім однокамерних), у тому числі вікон та балконних дверей у квартирах, для місць загального користування (під'їздів), підвалів, технічних приміщень, горищ, та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

дверей для місць загального користування (під'їздів), підвалів, технічних приміщень, горищ та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них.

Напрями діяльності та перелік заходів Програми наведено у Додатку 4 до Програми.

6.3.1. Порядок відшкодування частини суми кредиту, залученого фізичними особами на впровадження енергозберігаючих заходів

Порядок відшкодування частини суми кредиту, залученими фізичними особами на впровадження енергозберігаючих заходів, (далі – Порядок) визначає механізм використання коштів, передбачених в обласному бюджеті на часткове відшкодування частини суми за залученими в кредитно-фінансових установах коротко- і середньостроковими кредитами, що надаються фізичним особам (далі – Позичальникам) на впровадження енергозберігаючих технологій.

Відшкодування частини суми передбачається за кредитами, залученими у національній валюті на термін до 3-х років.

Розмір відшкодування частини суми за надані кредитно-фінансовими установами кредити визначається відповідно до Генерального договору про співробітництво між головним розпорядником коштів обласного бюджету, передбачених на фінансування заходів з енергозбереження, та кредитно-фінансовою установою (далі – Генерального договору), укладеного відповідно до Типової форми, наведеної у додатку 5 до Програми.

Бюджетні кошти не можуть бути спрямовані на сплату будь-яких штрафів та/або пені, нарахованих згідно з умовами кредитного договору.

Відшкодування частини суми кредиту здійснюється на підставі Генерального договору.

Відшкодування частини суми кредиту здійснюється Позичальникам, які зареєстровані, фактично проживають та впроваджують енергоефективні заходи на території Київської області, на впровадження наступних енергозберігаючих заходів:

1. придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу та електроенергії (крім електричного теплоаккумуляційного обігріву та гарячого водопостачання) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

2. придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів, до яких належать:

для одно- та двоквартирних житлових будинків:

радіаторів водяної системи опалення, регуляторів температури повітря (в тому числі автоматичних), та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

рекуператорів теплоти вентиляційного повітря та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

теплонасосної системи для водяної системи опалення та/або гарячого водопостачання та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до неї;

системи сонячного теплопостачання та/або гарячого водопостачання та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до неї;

вузлів обліку води (гарячої, холодної), зокрема засобів вимірювальної техніки (приладів обліку, лічильників) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

багатозонних (багатотарифних) приладів обліку електричної енергії (лічильників активної електричної енергії) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

обладнання і матеріалів для проведення робіт з теплоізоляції (термомодернізації) зовнішніх стін, підвальних приміщень, горищ, покрівель та фундаментів;

світлопрозорих конструкцій з енергозберігаючим склом (крім однокамерних), у тому числі вікон та балконних дверей, та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

для квартир у багатоквартирних житлових будинках:

радіаторів водяної системи опалення, регуляторів температури повітря (в тому числі автоматичних) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

вузлів обліку води (гарячої, холодної) та теплової енергії, зокрема засобів вимірювальної техніки (приладів обліку, лічильників) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

багатозонних (багатотарифних) приладів обліку електричної енергії (лічильників активної електричної енергії) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

світлопрозорих конструкцій з енергозберігаючим склом (крім однокамерних), у тому числі вікон та балконних дверей, та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них.

Відшкодування позичальнику частини суми кредиту проводиться одноразово в таких розмірах:

10 відсотків суми кредиту на придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу та електроенергії (крім електричного теплоаккумуляційного обігріву та гарячого водопостачання) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них, але не більш як 5000 гривень за одним кредитним договором;

15 відсотків суми кредиту на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів, але не більш як 9000 гривень за одним кредитним договором.

Відшкодування частини суми кредиту відбувається на підставі такого пакета документів:

1. паспорт Позичальника (копія, завірена Позичальником);
2. довідка про присвоєння ідентифікаційного номера (копія, завірена Позичальником);
3. кредитний договір;
4. документи або їх копії, що підтверджують цільове використання кредитних коштів, наданих за Програмою:

копія договору купівлі-продажу товару для проведення енергозберігаючого заходу (за умови його укладання);

рахунок (рахунок-фактури) на оплату придбання товару для проведення енергозберігаючого заходу;

документ, що підтверджує перерахування кредитних коштів Продавцю (копія меморіального ордеру про перерахування коштів);

заява-запевнення Позичальника із зазначенням фактичної адреси, де планується встановити енергозберігаюче обладнання;

документи, що підтверджують передачу товару Позичальнику (видаткова накладна, акт приймання-передачі товару тощо).

Сформований пакет документів зберігається в кредитній справі протягом строку, передбаченого законодавством для зберігання документів за кредитною операцією. Копії таких документів протягом строку їх зберігання можуть бути надані Кредитно-фінансовою установою головному розпоряднику коштів за письмовою вимогою.

Фізична особа протягом одного бюджетного року має право отримати таке відшкодування один раз.

Кредитно-фінансові установи у кредитному договорі в графі: „цілі кредитування” зобов’язані зазначати цілі кредитування відповідно до Програми.

Кредитно-фінансові установи щомісяця до 15 числа місяця, наступного за місяцем, коли Позичальникам надано кредит, на підставі укладених Генеральних договорів подають головному розпоряднику коштів обласного бюджету два примірники Зведених реєстрів Позичальників, які мають право на отримання відшкодування частини суми кредиту, залученого на впровадження енергозберігаючих заходів згідно з цим Порядком, взяли кредити в цих установах, де зазначається сума відшкодування кредиту.

Позичальники, які отримали в звітному місяці кредит, але не подали до кредитно-фінансової установи визначені умовами кредитного договору документи, що підтверджують цільове використання кредитних коштів, включаються кредитно-фінансовою установою до зведеного реєстру позичальників у наступних періодах після отримання кредитно-фінансовою установою таких документів.

Відшкодування відбувається помісяця шляхом перерахунку головним розпорядником коштів обласного бюджету на передбачений Генеральним договором рахунок відповідної кредитно-фінансової установи, яка, у свою чергу, протягом 3 робочих днів розподіляє ці кошти на розрахункові рахунки відповідних Позичальників, про що головному розпорядникові коштів надаються відповідні виписки чи підтверджувальні документи.

Відшкодування частини суми кредиту здійснюється в межах коштів, передбачених у обласному бюджеті на відповідний рік, та відповідно до помісячного плану асигнувань в порядку черговості надходження до головного розпорядника зведених реєстрів позичальників.

Напрями діяльності та перелік заходів Програми наведено у Додатку 4 до Програми.

6.3.2. Порядок відшкодування частини суми кредиту, залученого об’єднанням співвласників багатоквартирних будинків до впровадження енергоефективних заходів

Порядок відшкодування частини суми кредитів, отриманих об’єднаннями співвласників багатоквартирних будинків на впровадження енергозберігаючих заходів (далі - Порядок), визначає механізм використання коштів, передбачених в обласному бюджеті на часткове відшкодування частини суми за залученими в

кредитно-фінансових установах кредитами, що надаються ОСББ (далі – Позичальникам) на впровадження енергозберігаючих технологій.

Відшкодування частини суми передбачається за кредитами, залученими у національній валюті до 4-х років.

Бюджетні кошти не можуть бути спрямовані на сплату будь-яких штрафів та/або пені, нарахованих згідно з умовами кредитного договору.

Відшкодування частини суми кредиту здійснюється на підставі Генерального договору.

Відшкодуванню підлягає частина суми кредиту, отриманого Позичальниками, які зареєстровані на території Київської області, на впровадження наступних енергозберігаючих заходів:

обладнання і матеріалів для облаштування індивідуальних теплових пунктів, у тому числі регуляторів теплового потоку за погодними умовами та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

обладнання і матеріалів для проведення робіт з термомодернізації внутрішньобудинкових систем опалення та систем гарячого водопостачання;

теплонасосної системи для водяної системи опалення та/або гарячого водопостачання та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до неї;

системи сонячного теплопостачання та/або гарячого водопостачання та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до неї;

обладнання і матеріалів для модернізації систем освітлення місць загального користування (у тому числі електропроводки, автоматичних вимикачів, ламп (крім ламп розжарювання), патронів до них);

вузлів обліку води (гарячої, холодної) та теплової енергії, зокрема засобів вимірювальної техніки (приладів обліку, лічильників), приладів-розподільвачів та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

багатозонних (багатотарифних) приладів обліку електричної енергії (лічильників активної електричної енергії) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

обладнання і матеріалів для проведення робіт з теплоізоляції (термомодернізації) зовнішніх стін, підвальних приміщень, горищ, покрівель та фундаментів;

світлопрозорих конструкцій з енергозберігаючим склом (крім однокамерних), у тому числі вікон та балконних дверей у квартирах, для місць загального користування (під'їздів), підвалів, технічних приміщень, горищ, та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

дверей для місць загального користування (під'їздів), підвалів, технічних приміщень, горищ та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них.

Відшкодування Позичальнику частини суми кредиту здійснюється одноразово у розмірі 20% суми кредиту на впровадження енергоефективних заходів за одним кредитним договором.

Відшкодування частини суми кредиту відбувається на підставі такого пакета документів:

повне найменування позичальника;

ідентифікаційний номер позичальника (номер згідно з ЄДРПОУ);

місцезнаходження позичальника;

адреса будинку, де впроваджуються енергоефективні заходи;

ціль кредитування (відомості щодо енергоефективних заходів із зазначенням повної назви енергоефективного обладнання та/або матеріалів, придбаних відповідно до пункту 3 цього Порядку);

номер, дата укладення та строк дії кредитного договору;

загальна вартість придбаного енергоефективного обладнання та/або матеріалів та відповідних робіт з їх впровадження (у гривнях);

розмір суми кредиту, використаного на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів;

розмір суми кредиту, що підлягає відшкодуванню, розрахований відповідно до Порядку (у гривнях);

документи (акти, довідки тощо), що підтверджують наявність приладу обліку теплової енергії (лічильника) в багатоквартирному будинку, взяття такого приладу на абонентський облік тепlopостачальною організацією та його використання для розрахунків за спожиту теплову енергію (крім випадків встановлення приладу обліку теплової енергії (лічильника) в ході впровадження енергоефективних заходів відповідно до цього Порядку).

Обов'язковою умовою для включення уповноваженою установою відомостей до зведеного реєстру позичальників є подання таким позичальником до уповноваженої установи копій документів, що підтверджують цільове використання кредитних коштів відповідно до умов кредитного договору (акти виконаних робіт та/або інші документи, що підтверджують факт впровадження енергоефективних заходів).

Сформований пакет документів зберігається в кредитній справі протягом строку, передбаченого законодавством для зберігання документів за кредитною операцією. Копії таких документів протягом строку їх зберігання можуть бути надані Кредитно-фінансовою установою головному розпоряднику коштів за письмовою вимогою.

Позичальник може отримати таке відшкодування лише один раз протягом одного бюджетного періоду.

Кредитно-фінансові установи у кредитному договорі в графі: „цілі кредитування” зобов'язані зазначати цілі кредитування відповідно до Програми.

Кредитно-фінансові установи щомісячно до 15 числа місяця, наступного за місяцем, в якому Позичальникам надано кредит, на підставі укладених Генеральних договорів подають головному розпоряднику коштів обласного бюджету два примірники Зведених реєстрів Позичальників, які мають право на отримання відшкодування частини суми кредиту, залученого на впровадження енергозберігаючих заходів згідно з цим Порядком, взяли кредити в цих установах, де зазначається сума відшкодування кредиту.

Позичальники, які отримали в звітному місяці кредит, але не подали до кредитно-фінансової установи визначені умовами кредитного договору документи, що підтверджують цільове використання кредитних коштів, включаються кредитно-фінансовою установою до зведеного реєстру позичальників у наступних періодах після отримання кредитно-фінансовою установою таких документів.

Відшкодування відбувається щомісяця шляхом перерахунку головним розпорядником коштів обласного бюджету на передбачений Генеральним договором рахунок відповідної кредитно-фінансової установи, яка, у свою чергу, протягом 3 робочих днів розподіляє ці кошти на розрахункові рахунки відповідних Позичальників, про що головному розпорядникові коштів надаються відповідні виписки чи підтверджувальні документи.

Відшкодування частини суми кредиту здійснюється в межах коштів, передбачених у обласному бюджеті на відповідний рік, та відповідно до помісячного плану асигнувань в порядку черговості надходження до головного розпорядника зведених реєстрів позичальників.

Напрями діяльності та перелік заходів Програми наведено у Додатку 4 до Програми.

6.4. Енергоефективність та енергозбереження для бюджетних установ, організацій та комунальних закладів, підпорядкованих обласній раді

Реалізація наведених заходів має пріоритетний характер і від успішності створення ефективної системи регіонального регулювання енергоспоживання значною мірою залежатиме можливість проведення належної політики енергоефективності та енергозаощадження області.

Заходи спрямовані, у першу чергу, на зменшення видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв. Передбачається заміна застарілого енергоємного котельного обладнання, будівництво автономних міні-котелень, установка автоматики котелень, ремонт систем опалення, трубопроводів гарячого і холодного водопостачання, заміна віконних і дверних блоків на енергозаощадливі.

Напрями діяльності та перелік заходів Програми наведено у Додатку 4 до Програми.

VII. Очікувані результати виконання Програми

У результаті реалізації Програми очікується:

зменшення до 2020 року рівня втрат паливно-енергетичних ресурсів до 50% (близько 1,66 млрд.грн., у газовому еквіваленті близько 112 млн.м³);

зменшення рівня споживання ПЕР на 12-15% в енергобалансі області за рахунок скорочення споживання у будівлях;

доведення частки відновлюваних джерел енергії до 20%;

зменшення втрат теплової енергії під час транспортування на 12%;

зменшення викидів CO₂ до - 27%, що відповідає Директиві 2003/87 /ЄС та Національному плану дій з енергоефективності на період до 2020 року.

забезпечення економії обсягів паливно-енергетичних ресурсів бюджетними установами, за рахунок запровадження відповідних заходів та проектів – на 12-15 % від базового;

зниження енергоємності виробництва одиниці продукції, виконаних робіт, наданих послуг (в умовних одиницях) не менше ніж на 12-15% щорічно;

підвищення комфортності умов проживання в житлових будинках та зменшення витрат домогосподарств на оплату житлово-комунальних послуг, інвестування ними в енергоефективність власного житла та покращення енергетичних характеристик житлового фонду;

зменшення витрат державного бюджету на фінансування субсидій та пільг населенню на оплату житлово-комунальних послуг;

залучення великомасштабного зовнішнього фінансування та оєвропейського досвіду здійснення енергоефективних заходів.

VIII. Координація та контроль за ходом виконання Програми

З метою безумовного виконання Програми територіальними органами міністерств, іншими центральними органами виконавчої влади в області, організаціями та установами, зайнятими у сфері контролю та впровадження енергозберігаючих заходів, враховуючи необхідність координації дій усіх зацікавлених суб'єктів, залучених до виконання Програми, департаментом регіонального розвитку та житлово-комунального господарства облдержадміністрації пропонується такий механізм її супроводження:

відповідно до розроблених енергозберігаючих заходів на місцевому рівні, райдержадміністраціями і міськвиконкомами (міст обласного значення) здійснюється щокварталу до 15 числа, наступного за звітним місяцем, інформування департаменту регіонального розвитку та житлово-комунального

будівництва облдержадміністрації щодо виконання затверджених заходів з наростаючим підсумком на підставі інформацій, отриманих від підприємств житлово-комунального сектору та бюджетних організацій;

департамент регіонального розвитку та житлово-комунального будівництва облдержадміністрації подає відповідну щоквартальну звітність Київській обласній раді до 25 числа, наступного за звітним місяцем, та щороку до 25 лютого наступного року за звітним періодом.

Перший заступник голови ради

В.В. Майбоженко

Додаток 1 до Програми

ПАСПОРТ

(Програма спрямована на ефективне використання паливно-енергетичних ресурсів, зменшення їх споживання та втрат в бюджетній сфері та житлово-комунальному господарстві області)

**Програми енергозбереження (підвищення енергоефективності)
Київської області на період 2017 - 2020 роки**

1.	Ініціатор розроблення Програми	Департамент регіонального розвитку та житлово-комунального господарства облдержадміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Розпорядження голови облдержадміністрації від 09.03.2017 № 86 „Про ініціювання розробки проекту Програми енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки” Розпорядження голови облдержадміністрації від 21.04.2017 № 216 „Про схвалення проекту Програми енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки”
3.	Розробник Програми	Департамент регіонального розвитку та житлово-комунального господарства облдержадміністрації
4.	Співрозробники Програми	-
5.	Відповідальний виконавець Програми	Департамент регіонального розвитку та житлово-комунального господарства облдержадміністрації
6.	Учасники Програми	
7.	Термін реалізації Програми	2017-2020 роки
7.1.	Етапи виконання Програми (для довгострокових програм)	В один етап

8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми (для комплексних програм)	Цільова Програма
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, тис. грн., всього:	1 402,82 млн.грн.
	у тому числі:	
9.1	коштів державного бюджету	0,0 млн.грн.
	коштів обласного бюджету	566,32 млн.грн.
	коштів інших місцевих бюджетів	686,5 млн.грн.
	коштів інших джерел	150,0 млн.грн.

Додаток 2 до Програми

Ресурсне забезпечення Програми енергозбереження (підвищення енергоефективності) на 2017-2020 роки

млн.грн

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	I етап виконання програми				II етап (20__ - 20__ роки)	III етап (20__ - 20__ роки)	Всього витрат на виконання програми
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік			
1	2	3	4	5	6	7	8
Обсяг ресурсів всього, в тому числі:	305,32	324,80	342,40	430,30	-	-	1402,82
державний бюджет*	0	0	0	0	-	-	0
обласний бюджет	124,32	130,0	137,0	175,00	-	-	566,32
районні, міські (міст обласного значення), об'єднаних територіальних громад бюджети	95,20	97,5	100,00	128,50	-	-	421,20
бюджети сіл, селищ, міст районного значення	60,80	62,30	65,40	76,80	-	-	265,30
кошти небюджетних джерел	25,00	35,0	40,0	50,0	-	-	150,00

*після прийняття державного бюджету на відповідний рік

Додаток 3 до Програми

Показники продукту Програми енергозбереження (підвищення енергоефективності) на 2017-2020 роки

№ з/п	Назва показника	Одиниця виміру	Вихідні дані на початок дії програми	I етап виконання програми				II етап (20__ - 20__ роки)	III етап (20__ - 20__ роки)	Всього витрат на виконання програми
				2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I Показники продукту програми										
1	Кількість будівель бюджетної сфери, які будуть термомодернізовані (утеплені)	од.	340	81	83	86	90			743,8
2	Кількість модернізації або заміни енергоємного обладнання на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства	од.	205	35	46	52	72			357,4
3	Кількість реконструкції систем вуличного освітлення	км	37,9	6,8	7,9	9,1	14,1			284,3
II Показники ефективності програми										
1	Середня вартість термосанації (утеплення) однієї будівлі бюджетної сфери	млн. грн.	1,82	1,82	1,95	2,10	2,5			2,5

Продовження додатка 3

2	Середня вартість модернізації або заміни енергоємного обладнання на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства	млн. грн.	1,4	1,4	1,6	1,9	2,1			2,1
3	Середня вартість реконструкції 1 світло точки систем вуличного освітлення	тис. грн.	6,8	6,8	7,1	7,3	7,6			7,6
III	Показники якості програми									
1	Динаміка щорічного зменшення теплоспоживання у будівлях бюджетної сфери	%	X	15	15	15	15			15
2	Обсяг річної економії бюджетних коштів внаслідок проведення термосації будівель бюджетної сфери (в розрахунку до цін/тарифів, діючих на 01.01.2017)	млн. грн./рік	X	22,1	24,2	27,1	33,75			33,75

ТИПОВА ФОРМА

**ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДОГОВІР № _____
про співробітництво**

м. Київ _____

„____” _____ 20__ року

Департамент регіонального розвитку та житлово-комунального господарства Київської облдержадміністрації (далі – Департамент), в особі директора _____, який діє на підставі Положення про Департамент, затвердженого розпорядженням голови Київської обласної державної адміністрації _____, з однієї сторони, та _____ (далі – Кредитно-фінансова установа), в особі _____, який діє на підставі _____, з іншої сторони, (далі – Сторони) уклали цей Договір про наступне:

1. Предмет Договору

1.1. Предметом цього Договору є встановлення основних умов та принципів співпраці Сторін у процесі надання Департаментом часткової компенсації частини суми кредиту за кредитами фізичним особам (далі – Позичальникам), які отримали кредит у Кредитно-фінансовій установі на цілі, передбачені в додатку 1 до цього Договору, в межах Програми енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки, затвердженої рішенням Київської обласної ради _____ із наступними змінами (далі – Програма), у розмірах та порядку, визначених цим Договором.

1.2. Кредитування Позичальників здійснюється Кредитно-фінансовою установою відповідно до внутрішніх нормативних документів Кредитно-фінансової установи.

1.3. Департамент надає компенсацію частини суми кредиту у розмірі:

10 відсотків суми кредиту на придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу), але не більш як _____ гривень за одним кредитним договором;

15 відсотків суми кредиту на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів, але не більш як _____ гривень за одним кредитним договором.

1.4. Кредити надаються в національній валюті, на умовах, визначених Кредитно-фінансовою установою.

2. Основні завдання Сторін

2.1. Для досягнення цілей за цим Договором Сторони зобов'язуються:

спрямовувати зусилля на виконання умов Програми;

проводити заходи щодо пошуку Позичальників, які бажають отримати кредит у Кредитно-фінансовій установі та отримати право на часткове погашення частини суми кредиту за кредитом, відповідно до умов Програми;

обмінюватися наявною в їх розпорядженні інформацією, що стосується предмету цього Договору, проводити спільні консультації і переговори, встановлювати науково-технічні та комерційно-фінансові зв'язки з третіми особами й інформувати один одного про результати подібних контактів.

3. Обов'язки і права Департаменту:

3.1. Департамент зобов'язується:

3.1.1. Прийняти, розглянути сформовані Кредитно-фінансовою установою Реєстри Позичальників, які отримали кредит на цілі, передбачені в додатку 1 до цього Договору.

3.1.2. Резервувати за Позичальниками кошти, необхідні для часткового відшкодування частини суми кредиту за Кредитним договором, відповідно до Реєстру Позичальників, наданого Кредитно-фінансовою установою, згідно з п. 3.1.1 цього Договору.

3.1.3. Прийняти, розглянути сформовані Кредитно-фінансовою установою зведені реєстри Позичальників, згідно з п. 4.1.6 цього Договору.

3.1.4. Не пізніше двадцять п'ятого числа наступного місяця перераховувати кошти часткового відшкодування частини суми кредиту, згідно із зведеними Реєстрами на транзитний рахунок № _____, що відкритий у Кредитно-фінансовій установі.

3.1.5. Надавати Кредитно-фінансовій установі на її письмову вимогу (але не частіше одного разу на місяць) довідку-розрахунок про суму коштів, які зарезервовані за Позичальниками і використані на часткове погашення частини суми кредиту за Кредитними договорами.

3.1.6. Повідомляти Кредитно-фінансову установу про всі зміни, що можуть вплинути на виконання Сторонами умов цього Договору за 3 дні до набрання ними чинності.

3.1.7. Не розголошувати відомості, які становлять банківську та комерційну таємницю Кредитно-фінансової установи, а також відомості, які стали відомі Департаментові у зв'язку з виконанням обов'язків за цим Договором.

3.1.8. Виконувати інші зобов'язання за цим Договором.

3.2. Департамент має право

3.2.1. Вносити на розгляд Кредитно-фінансової установи пропозиції щодо вдосконалення правовідносин за цим Договором, а також схеми кредитування Позичальників.

3.2.2. Здійснювати контроль за дотриманням Кредитно-фінансовою установою умов цього Договору.

3.2.3. Здійснювати заходи із перевірки пакетів документів Позичальників та контроль за цільовим використанням кредитів, отриманих за Програмою, відповідно до умов цього Договору, за умови попереднього письмового повідомлення про це Кредитно-фінансової установи за 10 робочих днів.

4. Обов'язки і права Кредитно-фінансової установи

4.1. Кредитно-фінансова установа зобов'язується:

4.1.1. Надавати кредити Позичальникам на цілі, передбачені Програмою енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки, у порядку, встановленому внутрішніми нормативними документами кредитно-фінансової установи.

4.1.2. Визначати суму коштів, яка необхідна для часткового відшкодування частини суми кредиту за Кредитним договором для кожного Позичальника, виходячи з умов передбачених у п.1.3 цього Договору, та відобразити це у зведеному реєстрі.

4.1.3. Формувати та зберігати в Кредитно-фінансовій установі щодо кожного Позичальника, який отримав кредит у Кредитно-фінансовій установі, відповідно до умов цього Договору, пакет документів, згідно з переліком, визначеним л відшкодування частини суми кредиту, залученого фізичними особами на впровадження енергозберігаючих заходів.

4.1.4. Формувати Реєстр Позичальників, які отримали кредит у Кредитно-фінансовій установі на цілі, передбачені цим Договором, згідно з формою, наведеною в додатку 1 до цього Договору.

4.1.5. Не рідше одного разу на тиждень подавати Департаментові сформований за цей час Реєстр нових Позичальників, які отримали кредит за Програмою.

4.1.6. Формувати та подавати Департаментові, не пізніше п'ятнадцятого числа наступного місяця, два примірники зведеного Реєстру Позичальників, згідно з формою додатку 2 до цього Договору.

4.1.7. Перераховувати скеровані Департаментом на рахунок Кредитно-фінансової установи кошти, призначені для часткового відшкодування частини суми кредиту на поточні рахунки Позичальників, відповідно до умов цього Договору та інших договорів, укладених у межах цього Договору.

4.1.8. Здійснювати заходи з популяризації Програми, зокрема щодо надання часткового відшкодування частини суми кредиту Позичальникам, які отримали кредит у Кредитно-фінансовій установі на цілі, Програмою енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки.

4.1.9. Виконувати інші зобов'язання за цим Договором.

4.1.10. У Кредитних договорах, які укладатимуться з Позичальниками, у графі «Ціль кредитування» зазначати: «за Програмою енергозбереження (підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки» з подальшим переліком товарів, на які надається кредит.

4.2. Кредитно-фінансова установа має право:

4.2.1. Відмовити Позичальникові в наданні кредиту у випадку: невідповідності Позичальника вимогам Кредитно-фінансової установи та умовам цього Договору;

прийняття кредитним комітетом Кредитно-фінансової установи рішення про відмову у видачі кредиту.

5. Відповідальність Сторін

5.1. У разі невиконання чи неналежного виконання зобов'язань, передбачених цим Договором, винна Сторона відшкодовує іншій Стороні всі завдані у зв'язку з цим збитки.

5.2. Кредитно-фінансова установа несе відповідальність за невключення осіб, які отримали кредит за Програмою, у Зведений реєстр згідно з додатком 3 і 3.1 до цього Договору.

5.3. Департамент не несе відповідальності за несвоєчасне, до 2-х місяців, перерахування коштів часткової компенсації частини кредитів Позичальників з обласного бюджету.

5.4. Кредитно-фінансова установа не несе відповідальності за відмову Департаменту здійснювати часткове відшкодування частини суми кредиту за кредитами, згідно із сформованими Кредитно-фінансовою установою зведеними Реєстрами.

6. Форс-мажорні обставини

6.1. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання будь-якого з положень цього Договору, якщо це стало наслідком причин, що не контролюються невиконуючою стороною. До таких причин належать: стихійне лихо, екстремальні погодні умови, перебої в постачанні електроенергії та вихід з ладу телекомунікацій, збої комп'ютерних систем, пожежі, страйки, військові дії, і таке інше, але не обмежуються ними.

7. Строк дії Договору

7.1. Цей Договір набуває чинності з дня його підписання Сторонами і діє до повного виконання Сторонами зобов'язань.

7.2. Цей Договір може бути розірваний лише за згодою Сторін. Сторона, що бажає розірвати Договір, подає заяву не раніше, ніж за 30 днів до пропонуваного дня припинення дії Договору.

7.3. Дія цього договору поширюється на один бюджетний рік.

8. Прикінцеві положення

8.1. Будь-які зміни і доповнення до цього Договору вносяться лише за згодою Сторін, шляхом укладання додаткових угод.

8.2. У разі виникнення спорів у ході виконання цього Договору Сторони намагатимуться вирішувати їх шляхом переговорів. Зацікавлена Сторона має право звернутися до господарського суду, якщо під час переговорів Сторони не дійшли згоди щодо врегулювання спору.

8.3. Цей Договір складено у двох оригінальних примірниках, по одному для кожної із Сторін, кожний з яких має однакову юридичну силу.

8.4. Департамент підтверджує, що Позичальники, внесені до зведених Реєстрів згідно з кредитними договорами та умов цього Договору, є учасниками Програми та зобов'язуються відповідно до умов цього Договору здійснювати часткове відшкодування частини суми кредиту.

9. Місцезнаходження та реквізити Сторін

Кредитно-фінансова установа

_____
_____
_____
_____
_____

_____
М.П.

Особовий рахунок

№ _____

в ГУДКСУ

МФО

код ЄДРПОУ

Директор Департаменту

_____
М.П.

Додаток 1

до Генерального договору
про співробітництво № _____
від „_____” _____ 20__ року

ПОГОДЖЕНО

Департамент регіонального розвитку
та житлово-комунального
господарства облдержадміністрації

від „_____” _____ 20__ року

Реєстр № _____
Позичальників, які отримали кредит за Програмою енергозбереження
(підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки
за _____ місяць 20__ р.

Реквізити Кредитно-фінансової установи:

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Ідентифікаційний номер	Ціль кредиту	№ і дата Кредитного договору	Строк Кредитного договору	Відсоткова ставка за користування кредитом, %	Розмір компенсації, %	Сума кредиту, грн	Місце реєстрації Позичальника (район, місто)
Усього									

Кредитно-фінансова установа:
„_____” _____ 20__ р.

_____ (посада, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

М.П.

Додаток 2

до Генерального договору
про співробітництво № _____
від „_____” _____ 20__ року

ПОГОДЖЕНО

Департамент регіонального розвитку
та житлово-комунального
господарства облдержадміністрації

від „_____” _____ 20__ року

Зведений реєстр № _____
Позичальників, які отримали кредит за Програмою енергозбереження
(підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки
за _____ місяць 20__ р.

Реквізити кредитно-фінансової установи:

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Ідентифікаційний номер	Ціль кредиту	№ і дата Кредитного договору	Строк Кредитного договору	Сума кредиту, грн	Відсоткова ставка за користування кредитом, %	Розмір компенсації %	Розмір компенсації, грн
Усього									

Кредитно-фінансова установа:
„_____” _____ 20__ р.

_____ (посада, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

М.П.

Додаток 3

до Генерального договору
про співробітництво № _____
від „_____” _____ 20__ року

ПОГОДЖЕНО

Департамент регіонального розвитку
та житлово-комунального
господарства облдержадміністрації

від „_____” _____ 20__ року

**Зведений реєстр № _____
Позичальників, які отримали кредит за Програмою енергозбереження
(підвищення енергоефективності) Київської області на 2017-2020 роки
за _____ місяць 20__ р.**

Реквізити кредитно-фінансової установи:

№ з/п	Назва та адреса ОСББ, ЖБК, адреса будинку, в якому впроваджуються заходи	Код ЄДРПОУ	Ціль кредиту	№ і дата кредитного договору	Строк кредитного договору	Сума кредиту, грн	Відсоткова ставка за користування кредитом, %	Розмір компенсації, %	Розмір компенсації, грн	Сума, з якої нараховується розмір компенсації, грн	Період, за який нараховується відсотки (у днях)
Усього											

Кредитно-фінансова установа:
„_____” _____ 20__ р.

(посада, прізвище та ініціали)

(підпис)

М.П.